

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про молоко та молочні продукти

Цей Закон визначає правові та організаційні основи забезпечення якості та безпеки молока і молочних продуктів для життя та здоров'я населення і довкілля під час їх виробництва, транспортування, переробки, зберігання і реалізації, ввезення на митну територію та вивезення з митної території України.

Стаття 1. Терміни та їх визначення

У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

атестація - процедура оцінки відповідності вимогам нормативних документів санітарно-епідеміологічного, ветеринарно-санітарного та технічного стану виробництва молока, молочної сировини і молочних продуктів.

виробник молока та молочної сировини - юридична особа незалежно від форми власності, фізична особа - суб'єкт підприємницької діяльності, особисте селянське господарство, фізична особа, яка утримує корів, овець, кіз, буйволиць, кобил та виробляє молоко і молочну сировину;

вторинна сировина - відходи, які утворюються в процесі виготовлення молочних продуктів і які можуть бути використані у виробництві іншої продукції або підлягають утилізації;

квотування - встановлення квоти на обсяги виробництва та продажу молока переробним підприємствам та обсяги поставки молочної продукції до державного резерву;

маркування - інформація про молоко, молочну сировину та молочні продукти, нанесена на упаковку відповідно до вимог нормативно-правових актів і нормативних документів;

молоко сире - продукт нормальної секреції молочних залоз однієї або декількох здорових корів, овець, кіз, буйволиць, кобил, температура якого не перевищує 40 град. С і який не піддавався будь-якій обробці (далі - молоко);

молочна сировина - молоко, призначене для переробки, яке піддавалося попередній фізичній обробці (фільтрації, охолодженню), а також вершки та знежирене молоко, одержані шляхом сепарування, які відповідають встановленим вимогам нормативних документів;

молочні продукти - продукти, в яких молочна сировина становить не менше 50 відсотків від загального складу продукту;

національні кисломолочні продукти - молочні продукти, які історично виробляються на території України в асортименті залежно від виду заквасок та специфічної технології: ряжанка, простокваша, ацидофілін, сметана, сир кисломолочний, що виготовляються з молочної сировини із застосуванням заквасок на чистих культурах молочнокислих та інших бактерій; кефір - із застосуванням заквасок на кефірних грибках;

пакування - поміщення молочної сировини та молочних продуктів у споживчу тару чи пакувальний матеріал;

переробне підприємство - підприємство, яке закупає молоко та молочну сировину, має виробничі потужності та умови для виробництва молочних продуктів гарантованої якості та безпеки відповідно до нормативних документів;

суб'єкт господарювання - юридична особа незалежно від форми власності, фізична особа - суб'єкт підприємницької діяльності, яка здійснює виробництво, переробку та реалізацію молока, молочної сировини і молочних продуктів;

теплова обробка - обробка з нагріванням у спеціальному обладнанні;

узгоджувальна комісія - комісія, яка створюється з представників підприємств та організацій по виробництву молока, його переробці та реалізації молочної продукції;

фонд сприяння розвитку ринку молока і молочних продуктів - фонд, який формується за рахунок внесків виробників молока - суб'єктів господарювання з кожного проданого кілограма молока і з кожного кілограма молока, закупленого переробними підприємствами.

Стаття 2. Сфера дії Закону

Цей Закон регулює відносини, що виникають у процесі виробництва, транспортування, переробки, зберігання і реалізації, ввезення на митну територію та вивезення з митної території України молока, молочної сировини та молочних продуктів, і поширюється на суб'єктів господарювання, які проводять господарську діяльність у цій сфері.

Стаття 3. Основні засади державної політики щодо забезпечення якості та безпеки молока і молочних продуктів

Основними засадами державної політики щодо забезпечення якості та безпеки молока і молочних продуктів для життя та здоров'я населення є:

забезпечення внутрішніх потреб держави в молочних продуктах широкого асортименту та нарощування їх експорту;

здійснення контролю за якістю та безпекою молока, молочної сировини і молочних продуктів;

сприяння розвитку інтеграційних процесів між виробником, переробником та реалізатором;

проведення моніторингу ринку молока та молочної продукції;

удосконалення митно-тарифної та цінової політики у частині захисту вітчизняних виробників молока та молочної продукції;

розроблення загальнодержавних програм розвитку селекційно-племінної справи.

Стаття 4. Вимоги до показників якості та безпеки молока, молочної сировини і молочних продуктів

Молоко, молочна сировина і молочні продукти, які виробляються в Україні та ввозяться на митну територію України, повинні відповідати показникам якості та безпеки, які встановлені законодавством України.

Базисні норми масової частки жиру і білка в молоці розробляються і затверджуються центральним органом виконавчої влади з питань аграрної політики разом із центральним органом виконавчої влади у сфері технічного регулювання та споживчої політики.

Стаття 5. Вимоги до пакування і маркування молочної сировини та молочних продуктів

Тара та упаковка для молочної сировини та молочних продуктів повинні бути виготовлені з матеріалів, дозволених для використання центральним органом виконавчої влади з питань охорони здоров'я.

Пакування та маркування молочної сировини та молочних продуктів здійснюються відповідно до законодавства України.

Не допускається використання назв молочних продуктів у власних назвах продуктів та торговельних марках, якщо ці продукти виробляються з використанням сировини немолочного походження.

Забороняється відокремлення процесу пакування молочних продуктів від технологічного циклу виробництва продукції.

Стаття 6. Підтвердження відповідності якості та безпеки молока, молочної сировини і молочних продуктів

Підтвердження відповідності якості та безпеки молока і молочної сировини та молочних продуктів здійснюється в порядку, визначеному законодавством України.

При виробництві національних кисломолочних продуктів забороняється використовувати жири та білки немолочного походження, а також будь-які стабілізатори і консерванти.

Молочна сировина та молочні продукти, які ввозяться на митну територію України, підлягають контролю згідно із законодавством України.

Вимоги до якості та безпеки молока і молочних продуктів після їх затвердження підлягають опублікуванню в засобах масової інформації центрального органу виконавчої влади з питань аграрної політики.

Стаття 7. Вилучення з обігу, переробка, утилізація, знищення або подальше використання молока, молочної сировини та молочних продуктів, які не відповідають вимогам, встановленим законодавством України

Вилучення з обігу, переробка, утилізація, знищення або подальше використання молока, молочної сировини та молочних продуктів, які не відповідають встановленим законодавством вимогам, проводяться в порядку, встановленому законом.

Молоко, молочна сировина та молочні продукти, які не

відповідають встановленим вимогам і не можуть бути повернуті в обіг шляхом знезараження (знешкодження), переробки, підлягають утилізації або знищенню в порядку, встановленому законом.

Стаття 8. Вимоги до технологічного обладнання та супутніх матеріалів

Технологічне обладнання, супутні матеріали та транспортні засоби, в яких перевозяться і зберігаються молоко, молочна сировина та молочні продукти, повинні виготовлятися з матеріалів, дозволених центральним органом виконавчої влади з питань охорони здоров'я для використання за цільовим призначенням і контакту з харчовими продуктами.

Стаття 9. Ветеринарно-санітарні вимоги до виробництва молока, молочної сировини та молочних продуктів

Виробництво молока, молочної сировини здійснюється за наявності дозволу державних установ ветеринарної медицини, молочних продуктів - за наявності дозволу державної санітарно-епідеміологічної служби, виданих у встановленому порядку.

Забороняється продаж молока та молочної сировини без документа, що засвідчує епізоотичне благополуччя тварин у господарствах, який видається безплатно державними установами ветеринарної медицини згідно із законодавством України.

Стаття 10. Організація виробниками контролю за якістю і безпекою молока, молочної сировини, молочних продуктів та вторинної сировини

Контроль за якістю і безпекою молока, молочної сировини та молочних продуктів здійснюється їх виробниками відповідно до законодавства шляхом:

додержання умов виробництва, зберігання та реалізації молока, молочної сировини, молочних продуктів і вторинної сировини згідно з нормативними документами;

створення та діяльності лабораторій, обладнаних сучасними приладами і відповідними реактивами для визначення показників якості молока, молочної сировини та молочних продуктів.

Стаття 11. Атестація виробництва молока, молочної сировини та молочної продукції

Суб'єкти господарювання всіх форм власності (крім особистих селянських господарств, фізичних осіб), які здійснюють виробництво молока, молочної сировини і молочних продуктів, підлягають атестації на відповідність обов'язковим вимогам нормативно-правових актів.

Об'єктами атестації виробництва молока, молочної сировини і молочних продуктів є нормативна документація на продукцію, а також технологічне обладнання, засоби виміральної техніки та контролю, випробувальне обладнання.

Дія атестата може бути тимчасово зупинена органом, який його видав, у разі порушення виробником вимог нормативно-правових актів

про якість і безпеку молока, молочної сировини та молочних продуктів.

Підставами для переатестації виробництва молока, молочної сировини і молочних продуктів є:

зміна, пов'язана з провадженням суб'єктом господарювання нового виду діяльності;

зміна місцезнаходження суб'єкта господарювання;

закінчення строку дії атестата.

Атестат виробництва молока, молочної сировини і молочних продуктів може бути анульований у разі порушення вимог законодавства у сфері виробництва зазначеної продукції, невиконання розпорядження відповідного органу про усунення порушень умов виробництва.

Атестат виробництва молока, молочної сировини і молочної продукції видається відповідним територіальним органом виконавчої влади з питань аграрної політики.

Атестація виробництва молока, молочної сировини і молочної продукції проводиться один раз на 5 років.

Порядок проведення атестації виробництва молока, молочної сировини і молочних продуктів та форма атестата затверджуються центральним органом виконавчої влади з питань аграрної політики разом з центральним органом виконавчої влади з питань технічного регулювання та споживчої політики.

Виробництво та переробка молока, молочної сировини і молочної продукції без атестата виробництва забороняються.

Особисте селянське господарство, фізичні особи, які утримують корів, овець, кіз, буйволиць чи кобил для виробництва молока, молочної сировини, повинні мати довідки установи ветеринарної медицини за місцем утримання тварин.

Стаття 12. Реєстрація атестованого виробництва

Інформація про атестовані суб'єкти господарювання всіх форм власності, які здійснюють виробництво та переробку молока, молочної сировини і молочних продуктів, заноситься до реєстру, що ведеться центральним органом виконавчої влади з питань аграрної політики, з присвоєнням кожному суб'єкту господарювання реєстраційного номера.

Ведення реєстру здійснюється в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади з питань аграрної політики разом із центральними органами виконавчої влади з питань охорони здоров'я і технічного регулювання та споживчої політики.

Реєстр атестованих виробників публікується в засобах масової інформації центральним органом виконавчої влади з питань аграрної політики.

Стаття 13. Права та обов'язки виробників молока, молочної сировини та молочних продуктів

Суб'єкти господарювання - виробники молока, молочної сировини та молочних продуктів мають право:

отримувати від відповідних державних органів у встановленому порядку необхідну інформацію, законодавчі та інші нормативно-правові акти з питань якості та безпеки продукції, що виробляється;

звертатися за захистом порушених прав до суду відповідно до закону.

Суб'єкти господарювання - виробники молока, молочної сировини та молочних продуктів зобов'язані:

додержувати вимог нормативних документів при виробництві молока, молочної сировини і молочної продукції, а також при їх зберіганні, транспортуванні та реалізації;

забезпечувати додержання вимог санітарних та ветеринарно-санітарних норм і правил, а також за розпорядженнями посадових осіб державної санітарно-епідеміологічної служби та державної установи ветеринарної медицини здійснювати протиепідемічні та протиепізоотичні заходи з метою запобігання розповсюдженню захворювань, спільних для людей і тварин;

забезпечувати контроль якості та безпеки продукції;

вести в установленому законодавством порядку документацію, яка підтверджує забезпечення належної якості та безпеки продукції;

надавати необхідну для здійснення державного контролю і нагляду інформацію, документацію, зразки молока, молочної сировини, компонентів рецептури молочних продуктів для проведення лабораторних досліджень у кількості, передбаченій нормативно-правовими актами;

виконувати інші обов'язки, встановлені законом;

за наявності виробничих потужностей забезпечувати повну переробку вторинної сировини, а в разі їх відсутності - реалізувати вторинну сировину підприємствам, які переробляють дану сировину або проводять її утилізацію.

Стаття 14. Державний контроль та нагляд у сфері виробництва, переробки, реалізації, експорту та імпорту молока, молочної сировини та молочних продуктів

Державний контроль та нагляд у сфері виробництва, переробки, реалізації, експорту та імпорту молока, молочної сировини та молочних продуктів здійснюють:

з питань додержання ветеринарно-санітарних вимог у процесі утримання тварин, виробництва молока, молочної сировини, використання обладнання, тари, транспортних засобів, постійного контролю, нагляду з проведенням моніторингових досліджень за показниками їх безпеки, під час експорту та імпорту молочної продукції - державні установи ветеринарної медицини;

з питань додержання санітарних норм і правил у процесі

розроблення технічних умов, технічних регламентів на молочну продукцію, визначення показників її безпеки та здійснення періодичного нагляду у процесі виробництва молочної продукції, а також за використанням обладнання, відходів вторинної сировини, тари, транспортних засобів - установи та заклади державної санітарно-епідеміологічної служби;

з питань додержання виробником вимог нормативних документів, технічних регламентів, пов'язаних з якістю продукції (крім ветеринарно-санітарних вимог), вимог періодичного державного метрологічного нагляду та вимог законодавства у сфері захисту прав споживачів - органи виконавчої влади з питань технічного регулювання та споживчої політики.

Забороняється стягнення плати з виробників молока, молочної сировини та молочних продуктів за проведення перевірок органами державного контролю.

Стаття 15. Повноваження посадових осіб, які здійснюють державний контроль та нагляд у сфері виробництва, переробки та реалізації молока, молочної сировини та молочних продуктів

Посадові особи, які здійснюють державний ветеринарно-санітарний контроль (нагляд) та державний санітарно-епідеміологічний нагляд, а також державний нагляд за додержанням прав споживачів, стандартів, норм та правил, з метою виконання покладених на них завдань у межах їх компетенції мають право:

безперешкодно відвідувати об'єкти перевірки, одержувати необхідну для здійснення державного контролю інформацію, документацію, зразки сировини та готової продукції для проведення лабораторних досліджень у кількості, передбаченій нормативно-правовими актами;

давати обов'язкові до виконання вказівки про проведення санітарних, протиепідемічних, ветеринарно-санітарних та протиепізоотичних заходів, а також про усунення у визначені строки порушень стандартів, норм, правил та вимог державного метрологічного нагляду, встановлених відповідно до законодавства України;

забороняти виробництво, переробку та реалізацію молока, молочної сировини і молочних продуктів у разі виявлення невідповідності ветеринарно-санітарним вимогам, вимогам до їх якості та безпеки і невиконання вимог цього Закону;

забороняти виробництво, переробку та реалізацію молока, молочної сировини та молочних продуктів до проведення необхідних санітарних, протиепідемічних, ветеринарно-санітарних і протиепізоотичних заходів, а також заходів щодо усунення виявлених порушень стандартів, норм, правил, встановлених відповідно до законодавства та законних вимог державного метрологічного нагляду;

повідомляти орган, який проводив атестацію суб'єкта господарювання, про виявлені порушення.

Стаття 16. Державна підтримка виробників молока, молочної сировини і молочних продуктів

Державна підтримка виробників молока, молочної сировини і молочних продуктів здійснюється виходячи з пріоритетності розвитку молочної галузі агропромислового комплексу, зокрема шляхом фінансування з Державного бюджету України:

програм розвитку селекційно-племінної роботи в молочному скотарстві, протиепізоотичних заходів, що мають загальнодержавне значення;

дотаційних цін на молоко;

підтримки виробництва продукції дитячого харчування;

підтримки експорту молочних продуктів;

надання пільгових короткострокових і довгострокових кредитних ресурсів;

лізингових послуг щодо придбання обладнання вітчизняного та зарубіжного виробництва для технічного переоснащення і запровадження сучасних технологій виробництва та переробки молока і молочних продуктів суб'єктами господарювання, на яких поширюється дія цього Закону;

стимулювання підвищення якості молока, що відповідає вимогам державного стандарту України, через доплати у відсотках до закупівельної ціни:

для молока вищого гатунку - 25 відсотків;

для молока першого гатунку - 20 відсотків.

Положення по нарахуванню та виплаті зазначених у частині першій цієї статті коштів для державної підтримки виробників молока, молочної сировини та молочних продуктів затверджуються Кабінетом Міністрів України за погодженням з комітетами Верховної Ради України з питань аграрної політики та земельних відносин та з питань бюджету.

Стаття 17. Ціноутворення у сфері виробництва молока, молочної сировини та молочної продукції

Мінімальна закупівельна ціна на молоко і молочну сировину, рівень якої повинен відшкодувати середньогалузеві нормативні витрати та забезпечувати мінімальний прибуток товаровиробнику, встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Мінімальний рівень цін встановлюється до початку бюджетного року. Виходячи із цього рівня Кабінетом Міністрів України визначається обсяг бюджетного фінансування заходів з підтримки виробників молока, який погоджується з комітетами Верховної Ради України з питань аграрної політики та земельних відносин та з питань бюджету.

При реалізації у роздрібній мережі готової продукції промислового виробництва - молочних продуктів (молоко, масло тваринне, кефір) Кабінетом Міністрів України встановлюється гранична межа (верхній рівень) торговельних надбавок.

Стаття 18. Квотування молочної продукції

З метою регулювання ринку молока та молочних продуктів устанавлюються квоти сільськогосподарським товаровиробникам на обсяги виробництва та продажу молока переробним підприємствам та обсяги поставки молочної продукції до державного матеріального резерву.

Квоти на виробництво молока та поставку молочної продукції до державного резерву в цілому щорічно встановлюються Кабінетом Міністрів України, по областях та підприємствах – центральним органом виконавчої влади з питань аграрної політики за участю галузевих формувань та обласних державних адміністрацій.

Стаття 19. Фонд сприяння розвитку ринку молока і молочних продуктів

Фонд сприяння розвитку ринку молока і молочних продуктів (далі – Фонд) створює центральний орган виконавчої влади з питань аграрної політики з метою:

поліпшення якості молока і молочних продуктів;

реклами молочних продуктів;

підтримки добровільних професійних організацій, які представляють інтереси сільськогосподарських та переробних підприємств в органах державного управління;

допомоги в організації виставок і участі в торгах.

Внески до Фонду сплачуються:

суб'єктами господарювання, які виробляють молоко, – з кожного кілограма проданого на переробку молока у розмірі 0,2 копійки;

молокопереробними підприємствами – з кожного кілограма молока, закупленого для промислової переробки, в розмірі 0,2 копійки.

Порядок нарахування внесків до Фонду та використання його коштів затверджується Кабінетом Міністрів України за поданням центрального органу виконавчої влади з питань аграрної політики.

Стаття 20. Узгоджувальна комісія

Узгоджувальна комісія (далі – Комісія) створюється центральним органом виконавчої влади з питань аграрної політики з метою погодження та подання рекомендацій щодо закупівельних цін на молоко, оптово-відпускних цін на молочну продукцію та торговельних надбавок.

Комісія є колегіальним органом і складається з рівної кількості представників від виробників молока, молочної сировини, підприємств або організацій, які об'єднують переробні підприємства, а також організацій, які представляють інтереси підприємств, що реалізують молочну продукцію.

Члени Комісії можуть бути відкликані за заявою організації, яка запропонувала їх кандидатури.

Строк повноважень Комісії - два роки.

Стаття 21. Відповідальність за порушення норм цього Закону

За порушення норм цього Закону щодо виробництва, переробки та реалізації молока, молочної сировини та молочних продуктів посадові особи і фізичні особи притягаються до відповідальності згідно із законом.

До суб'єктів господарювання застосовуються фінансові санкції у формі штрафів у разі відсутності атестата та інших документів, якими дозволяється провадження діяльності з виробництва та переробки молока, молочної сировини і молочних продуктів, та порушення вимог поведіння з відходами молочної сировини, у разі порушення вимог показників щодо їх якості та безпеки і технології - у розмірі 100 відсотків вартості реалізованої продукції.

Застосування фінансових санкцій здійснюється в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Стаття 22. Міжнародне співробітництво у сфері забезпечення належної якості та безпеки молока, молочної сировини і молочних продуктів

Міжнародне співробітництво у сфері забезпечення належної якості та безпеки молока, молочної сировини і молочних продуктів здійснюється шляхом:

участі в роботі міжнародних організацій;

укладання міжнародних договорів;

гармонізації нормативних документів, норм і правил з міжнародними стандартами, нормами та правилами, які визначають вимоги до якості та безпеки молока, молочної сировини і молочних продуктів, а також ветеринарно-санітарними вимогами;

обміну інформацією про заходи, які вживаються для забезпечення належної якості та безпеки молока, молочної сировини і молочних продуктів.

Якщо міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, встановлені інші правила, ніж ті, що передбачені цим Законом, застосовуються правила міжнародних договорів України.

Стаття 23. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

2. Суб'єкти господарювання, які здійснюють виробництво молока, молочної сировини та молочних продуктів, можуть провадити відповідну діяльність без одержання атестата і занесення до відповідного реєстру, але не більше ніж протягом одного року після набрання чинності цим Законом.

3. Кабінету Міністрів України в тримісячний строк внести на розгляд Верховної Ради України пропозиції про внесення змін до

законів України, що впливають із цього Закону, та привести свої
нормативно-правові акти у відповідність з вимогами цього Закону.

Президент України

Л.КУЧМА

м. Київ, 24 червня 2004 року
N 1870-IV